Kyseessä on ☒ Lausuntopyyntö ☐ Tiedoksianto Päiväys	
Tuen nimi Elinympäristöjen ennallistamiseen, kunnostukseen ja hoitoon vuosina 2022-2027 myönnettävä tuki	
Komission tukinumero (SA xxxx)	Tuen voimassaoloaika 06/2022 - 12/2027
Tukiviranomainen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	EU-valtiontukisäännös tuki perustuu Yleinen de minimis -asetus
Lausunnon pyytävä ministeriö ympäristöministeriö	Yhteyshenkilön tiedot hanna-leena.keskinen@gov.fi

Kyseessä on
☒ Uusi tukiohjelma
☐ Tukiohjelman muuttaminen
☐ Tukiohjelman mukainen yksittäinen tukipäätös
☐ Tukiohjelman ulkopuolinen yksittäinen tukipäätös tai tukipäätöksen muuttaminen
☐ Tuen voimassaoloajan jatkaminen

Lain 3–5 §:ien edellytykset

Lausuntoa pyytävä viranomainen täyttää. (Huom. Kenttään kirjoitettavan tekstin pituutta ei ole rajattu.) Tämän liitesivuilla on esitetty ohjaavia kysymyksiä helpottamaan kunkin kuvauksen kirjoittamista.	**YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO** 11.5.2022 **Esittelijä**: Anne Rothovius
1. Selkeä taloudellinen tai yhteiskunnallinen tavoite, joka perustuu hallitusohjelmaan tai politiikkatavoitteeseen Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen. Hallitusohjelmaan sisältyy useita toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelun ylläpitämiseksi. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman toteuttaminen sekä luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen. Valtioneuvosto on 27.5.2021 tehnyt periaatepäätöksen elinympäristöjen tilan parantamiseen tähtäävästä Helmi-ohjelmasta vuoteen 2030 ulottuvine tavoitteineen. Uusi asetus olisi keskeinen instrumentti Helmi-ohjelman toimeenpanossa sekä muiden luonnon monimuotoisuutta vahvistavien elinympäristöjen kunnostusten tekemiseen. Tukiohjelman tulosindikaattorit perustuvat valtioneuvoston periaatepäätökseen Helmi-elinympäristöohjelmasta ja sen toimenpiteiden seurantaan. Toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain ja ohjelman vaikuttavuudesta tehdään väli- ja loppuarvioinnit 2024, 2027 ja 2031.	x 🟢 ☐ 🟡 ☐ 🔴 Tuella on selkeä yhteiskunnallinen tavoite, mikä on korkealaatuisen elinympäristön turvaamista koskeva ”luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen; lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien ennallistamisen, kunnostamisen ja hoidon tukeminen”.
2. Markkinapuutteen korjaaminen ja ulkoisvaikutukset Uusi asetus muodostaisi lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien ennallistamis-, kunnostus- ja hoitotoimien tukemiseen sovellettavan kokonaisuuden, jossa ELY-keskus vastaisi toimenpiteiden toteuttamisesta ja valvonnasta maanomistajan mailla. Tuen tarkoituksena olisi lisätä luonnon monimuotoisuutta parantavia toimia yksityismailla. Tuella on suoria positiivia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Harkinnanvarainen tuki kohdentuu eri elinympäristöihin ja kohteet valikoidaan niiden ekologisten arvojen ja toimenpiteistä saatavien hyötyjen perusteella. Tuki on tuensaajalle verovapaa tuloverolain 92 d §:n mukaisesti. Tehtävillä toimenpiteillä ei lähtökohtaisesti ole vaikutusta maapohjan arvoon. Tuensaajana on hankekohteen maanomistaja. ELY-keskus ostaa tarvittavat hoitotoimenpiteet ja materiaalit kilpailutukseen perustuen alalla toimivilta yrityksiltä hankintalain mukaisesti. Yritys, jolta palvelu ostetaan, ei siis ole tuensaaja, vaan palvelun tuottaja.	x 🟢 ☐ 🟡 ☐ 🔴 Kuvauksen mukaan tuki kohdentuu yksityismaihin, joilla ei ole taloudellista intressiä ko. toimenpiteisiin eli markkina ei synny ilman julkista toimenpidettä. Ympäristötukien kohdalla markkinapuute on usein negatiivisten ulkoisvaikutusten välttäminen, mutta tuessa ei ole kyse siitä. Ympäristötuilla voi olla positiivisia ulkoisvaikutuksia, kuten tässä tapauksessa hankkeesta riippuen. Tuki kohdentuu mahdollisesti osin taloudelliseen ja osin ei-taloudelliseen toimintaan riippuen maanomistajasta ja maan käyttötarkoituksesta. Tämä tulisi selkeyttää.

3. Tarkoituksenmukainen keino tavoitteen saavuttamiseksi Ehdotettu tuki kohdistuisi luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaisiin elinympäristöihin, joiden ennallistamisella, kunnostuksella tai hoidolla voitaisiin parantaa niiden ekologista tilaa kustannustehokkaasti. Maanomistajaa tuen saaminen ei useimmiten hyödyttäisi taloudellisesti, minkä vuoksi viranomaisen rooli toimenpiteiden toteuttajana olisi tärkeä kannuste tuen hakemiselle.	x 🟢	☐ 🟡	☐ 🔴
	Viranomainen toteuttaa ja valvoo hankkeen yksityisen maanomistajan puolesta keskitetysti, jolloin saavutetaan mittakaavaetuja.		
4. Kustannustehokkuus ja hallinnollinen rasitus tuen saajalle Maanomistajaa tuen saaminen ei useimmiten hyödyttäisi taloudellisesti, minkä vuoksi viranomaisen rooli toimenpiteiden toteuttajana olisi tärkeä kannuste tuen hakemiselle. Tuen saajalle tuki aiheuttaisi hallinnollista rasitusta hakemus- ja sopimusmenettelyiden osalta sekä de minimi-rekisterillä. Koska tuki kohdistuisi luonnon monimuotoisuuden parantamiseen, kokevat jotkut maanomistajat rasitteena tukikäytännön sen sijaan, että maanomistaja voisi ainoastaan sallia toimet maillaan. Tukiohjelma on osa Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoa, josta valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen 27.5.2021. Tukiohjelman vaikuttavuutta tarkastellaan osana Helmi-ohjelman vaikuttavuusarviointeja. Kustannuslaskelma tukiohjelmalle perustuu Helmi-ohjelman toimenpiteiden kustannuslaskelmiin tämän asetuksen voimassaolon aikana yksityismailla tehtävien toimenpiteiden osalta.	🟢	☐ 🟡	☐x🔴
	Epäselväksi jää arvioitu kustannusten 21 M€ + hallinnointikulut suhde saavutettuihin hyötyihin koskien luonnon monimuotoisuutta kuten lajikadon vähenemiseen. Hallinnollinen rasitus ELY-keskukselle on melko suuri, maanomistajalle ilmeisesti vähäinen.		
5. Vaikutukset kilpailuun Tuki myönnetään tavarana tai palveluna ja ELY-keskus hankki tukena myönnettävät toimenpiteet hankintalain mukaisesti ostopalveluna. Palveluna hankittava tuki lisää ennallistamista ja luonnonhoitoa tekevien yritysten toimintamahdollisuuksia, mutta ei vääristä kilpailua, koska hankinnat tehdään kilpailutuksen kautta.	x 🟢	🟡	☐ 🔴
	Vähäiset paikalliset vaikutukset, voi lisätä alan yritysten määrää ja liikevaihtoa.		
6. Määräaikaisuus Tuki olisi määräaikainen (5 vuotta), ja sitä tarkistettaisiin tarvittaessa de minimis –asetuksen muuttuessa.	x 🟢	☐ 🟡	☐ 🔴
	Tuki on määräaikainen.		
7. Kannustava vaikutus Koska kyseessä on luonnon monimuotoisuuden parantamiseen tähtäävät toimet, joihin maanomistajalla ei ole velvollisuutta, tuki kohdistuisi toimenpiteisiin, jotka ilman tukipäätöstä jäisivät tekemättä. Asetuksen mukaan viranomainen arvioi tukipäätökseen tuen rahallisen määrän ja ilmoittaa tuen tarkan toteutuneen rahallisen arvon tuensaajalle ja tuensaajien tietovarantoon toimenpiteiden valmistuttua. Koska toimenpiteet voidaan tilata vasta tukipäätöksen tekemisen jälkeen, ei niiden tarkkaa arvoa voida tietää ennen toimenpiteiden valmistumista.	🟢	☐ 🟡	☐ 🔴
	Tuella ei ole laissa tarkoitettua kannustavaa vaikutusta johtuen sen kohdentumisesta luonnolliselle henkilölle yhteiskunnallisen tavoitteen toteuttamiseksi. Kyseessä on ELY-keskuksen ostopalvelu, jonka ”hyödyt” tulevat yhteiskunnalle ja kustannukset maksetaan täysimääräisinä yrittäjälle. Kohtaa ei arvioida, koska tuki kohdentuu luonnollisille henkilöille.		
8. Vaikuttavuus Tuen vaikuttavuus kohdentuu luonnon monimuotoisuuden paranemiseen. Tukiohjelman tulosindikaattorit perustuvat valtioneuvoston periaatepäätökseen Helmi-elinympäristöohjelmasta ja sen toimenpiteiden seurantaan. Toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain ja ohjelman vaikuttavuudesta tehdään väli- ja loppuarvioinnit 2024, 2027 ja 2031.	x 🟢	☐ 🟡	☐ 🔴
	Ministeriön olisi määräajoin, viimeistään ennen tukiohjelman jatkamista tai muuttamista arvioitava tuen vaikuttavuutta, tehokkuutta ja toimivuutta sen tarpeellisuuden ja kehittämistarpeiden selvittämiseksi. Jälkikäteen tehtävässä ulkopuolisen tahon tekemässä vaikuttavuusarvioinnissa arvioidaan ovatko ennen tuen käyttöönottoa tehdyt oletukset tuen vaikuttavuudesta edelleen voimassa.		

	Ministeriön tulisi laatia vaikuttavuuden arviointisuunnitelma.
9. Yksittäiset tukipäätökset	
9 a Tukikumulaatio ELY-keskus selvittää de minimis –kumulaation tukipäätöksen valmistelun yhteydessä.	☐ x 🟢 ☐ 🟡 ☐ 🔴 Ympäristöministeriön tulee velvoittaa tuen myöntäjä ja maksaja (ELY-keskus) tallentamaan myönnetyt ja maksetut tuet yritystukien yhteiseen tietovarantoon (699/2021). Vastaavanluonteinen Ns. Kemeratuki on rajattu tallettamisvelvollisuuden ulkopuolelle. Selvitetään erikseen mahdollisuutta rajata tuki lain soveltamisalan ulkopuolelle.
9 b Vaikutukset kilpailuun paikallisesti Suomessa ja EU-alueella	☐ x 🟢 ☐ 🟡 ☐ 🔴 Vähäisiä paikallisia.
9 c Edellytykset kannattavaan toimintaan, arviointi Kun tuensaajana yleisimmin on maanomistaja, joka harjoittaa metsätaloutta, tulee eteen EU:n laaja soveltamisnäkemys yrityksestä ja taloudellisesta toiminnasta. Kyseessä olisi metsätaloutta harjoittavan maanomistajan, jolla ei ole yritystä, kannattavuusedellytysten arvioinnista	☐ 🟢 ☐ 🟡 ☐ 🔴 Tukea voidaan myöntää vain yritykselle, jolla arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan toimintaan. Yritys ei saa olla EU:n määritelmän mukainen vaikeuksissa oleva yritys. Kannattavuudelle voidaan asettaa myös muita edellytyksiä. Arvioinnissa voidaan käyttää tukena yrityksen taloudellisia tunnuslukuja, kuten luottokelpoisuus, maksuviiveet ja julkisten maksujen hoito. Julkiset velat tulisi olla maksettuna tai vaihtoehtoisesti tulee esittää verohallinnon hyväksymä maksusuunnitelma. Kohtaa ei arvioida, koska tuki kohdentuu luonnollisille henkilöille.